

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

למתן פטור מאישור הסדר כובל

**להסדר שבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק
דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ והבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ**

בעניין מרכז סליקה בנקאי בע"מ

א. פתח דבר

ביום 13 במרץ 2005 נתן קודמי פטור בכפוף לתנאים להסדר שצדדים לו בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "**הבנקים**"), ועניינו הרחבת תחומי הפעילות של מרכז סליקה בנקאי בע"מ (להלן: "**מס"ב**"), כך שזו תהיה רשאית להקים מערכת ממוחשבת לטיפול במעבר עמיתים בין קופות גמל. כעת מתבקשת הארכת הפטור.

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ולאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ואת השפעתם עד כה על הנעשה בשוק, שוכנעתי כי נכון לתיתו בכפוף לתנאים המפורטים בסיפת החלטה זו.

ב. ההסדר

מסב עוסקת בעיקר בסליקת זיכויים וחייבים אלקטרוניים בין הבנקים. המערכת מאפשרת ביצוע העברות כספים בין בנק אחד למשנהו, ולמעשה מבטיחה קישוריות בין הבנקים.

הבקשה הנוכחית עניינה הארכת הפטור שניתן למסב להקים מערכת ממוחשבת לטיפול במעבר עמיתים בין קופות גמל. הבקשה הוגשה על רקע השינוי שחל באופן מעבר העמיתים בין קופות הגמל ונוכח הנוהל שנקבע על ידי משרד האוצר – אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון אשר מסדיר את מעבר העמיתים בין קופות הגמל. בשל תלויות חוזרות ונשנות מצד עמיתים בקופות גמל ומצד קופות הגמל עצמן באשר לקשיים שמערימות קופות גמל על עמיתים המעוניינים להעביר את כספם מקופת גמל אחת לאחרת, ובשל קיצור מועדי העברת הכספים ל- 7 ימי עסקים, אגף שוק ההון הביטוח והחסכון הסדיר את נהלים לפעולות שעל קופות הגמל המעורבות בהליך העברת הכספים לבצע.

בחוזר גמל שמספרו 2005-2-3¹ ("להלן "החוזר"), נקבעו נהלים אשר, לגרסת משרד האוצר, יביאו לביצוע יעיל ופשוט של הליך העברת הכספים, החוזר הגדיר בפירוט רב קובץ אלקטרוני שיועבר על ידי קופת הגמל המעבירה את הכספים אל קופת הגמל אליה יועברו הכספים. קובץ אלקטרוני זה כולל פרטים מזהים אודות הכספים המועברים והפרדת הכספים המועברים בהתאם להוראות הרפורמה במס.

הבנקים החברים במסב מצאו בשיטת העברת הכספים הנוכחית שני חסרונות:

- העברת הקובץ שהוגדר בחוזר בדואר אלקטרוני אינה מאובטחת דיה;
- חוסר הסנכרון בין העברת הכסף ובין העברת המידע תדרוש התאמות מרובות דבר שיסרב את העברת העמית.

לאור חסרונות אלה פנו הבנקים למס"ב אשר היא בעלת ניסיון רב בהקמה ותפעול של מערכת העברת כספים ומידע אינטגרטיבית, בבקשה להקים מערכת שתאפשר העברת מידע למסב בדרך מאובטחת את קובץ המידע על פי החוזר הנזכר. כמו כן המערכת המבוקשת תאפשר למסב לעדכן גם את התנועות הכספיות הנובעות מהקובץ האלקטרוני, ותזכה ותחייב כל קופה וקופה בסכום המתאים. כך יהיה סנכרון מלא בין המידע המועבר ובין התנועות הכספיות.

החששות התחרותיים

הטעם העיקרי למתן הפטור נעוץ בכך שבניגוד להסדרים הכובלים אותם בא חוק ההגבלים העסקיים לבער - ההסדר שבפני בא להקל על מעבר חופשי של עמיתים בין קופות הגמל השונות ובכך להגביר את התחרותיות.

אלא שסעיף 1 לרשימה של מסב כחברת שירותים משותפת, אשר ניתן ביום 22.11.83 קובע כי "החברה תעסוק רק בהפעלת מסלקת ממוכנת לסליקת חיובים וזיכויים בין תאגידים בנקאיים, בנק ישראל ובנק הדואר ובפעילויות הנלוות לעיסוק זה". תנאי זה מוביל לכך שקופות גמל אשר אינן מנהלות את נכסיהם בבנקים לא יוכלו לקבל שירותים מהמערכת הנדונה.

מבדיקה שערכה רשות ההגבלים עולה כי הרוב המוחלט של הקופות החוץ בנקאיות מנהלות את נכסיהם בתאגידים בנקאיים ואחוז הנכסים המנוהלים על ידי קופות אשר אינן מנהלות את כספיהן בבנקים הוא זעום ביותר. יחד עם זאת יש חשיבות בשמירה על האופציה של מתחרים אף אם הם בשלב זה זניחים. לאור כך הותנה הפטור הקודם בכך כי זה ייפקע תוך שנה מיום מתן הפטור הקודם אם מס"ב לא תפתח לגופים חוץ בנקאיים.

הרשות פעלה במספר מישורים בתקופה האחרונה על מנת להביא לידי פתיחת מס"ב גם לגופים חוץ בנקאיים. מדיונים שנערכו לאחרונה עם בנק ישראל ומס"ב, עולה כי בנק ישראל אמור לפעול בעתיד לפתיחת מס"ב בתנאים שונים גם לגופים חוץ בנקאיים.

נוכח האמור מצאתי לנכון להאריך את תוקף הפטור לשנה ולא להתנות את הפטור בשינוי מיידי של תנאי הרשיון וזאת כיוון שישנה חשיבות בהוצאת המיזם אל הפועל.

¹ פורסם באתר האינטרנט של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון, www.mof.gov.il

ג. סוף דבר

לאור האמור לעיל, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש למשך שלוש שנים, בכפוף לתנאים שנקבעו בפטור הקודם מיום 13.3.06 ובכפוף לכך שאם רישיונה של מסב לא ישתנה כך שזו תוכל להעניק שירותים גם לגופים חוץ בנקאיים, תוקפו של פטור זה יפקע תוך שנה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט' חשוון, תשס"ז

31 אוקטובר, 2006